

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Лідія Гуменна,

*молодший науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем
професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти НАПН*

України, Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-3813-5894>

Анотація. Державно-приватні партнерства (ДПП) в освіті: потенційність та ризики. Відображено складність ДПП в освіті та їх вплив на доступність, якість і соціальну справедливість. Розглянуто різні аспекти впливу державно-приватного партнерства в освіті та зроблено акцент на необхідність уважного регулювання ДПП для забезпечення ефективності та розвитку освіти.

Ключові слова: державно-приватні партнерства, освіта, глобалізація, соціальна справедливість, доступність, якість навчання.

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN VOCATIONAL EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

Lidiia Humenna,

*Junior Research Fellow Laboratory of Foreign Systems of Vocational Education and
Training Institute of Vocational Education National Academy of Educational*

Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. Public-private partnerships (PPPs) in education: potentials and risks. The complexity of PPPs in education and their impact on accessibility, quality, and social justice are reflected upon. Various aspects of the influence of public-private partnerships in education are considered, emphasizing the necessity of careful regulation of PPPs to ensure the effectiveness and development of education.

Keywords: public-private partnerships, education, globalization, social justice, accessibility, quality of education.

У сучасному світі питання управління освітою набуває все більшого значення, особливо в контексті державно-приватних партнерств (ДПП). Нові дослідження та аналізи в цій області, що презентуються в науковій літературі, відображають різноманітні аспекти та вплив ДПП на системи освіти в різних країнах. Для розуміння цього явища та його можливих наслідків для суспільства й освіти важливо ознайомитися з ключовими працями в цій галузі.

Значний внесок у дослідження питання управління освітою через державно-приватні партнерства зробили Робертсон і Вергер (Robertson & Verger, 2012). Вони провели глибокий аналіз нових можливостей та проблем, пов'язаних з ДПП в освіті, і виявили різноманітні аспекти цього явища. У своїй роботі автори зосередилися на потенційних перевагах, які наразі мають місце у державно-приватних партнерствах, а це зокрема: збільшення доступності до освіти, підвищення якості навчання та сприяння інноваціям у системі освіти. При цьому вони не залишили поза увагою можливі ризики, пов'язані з приватизацією громадських надбань, таких як втрата контролю над освітніми

інституціями та зростання нерівності в доступі до освіти. Робота Робертсона і Вергера є важливим внеском у розуміння та обговорення ролі і впливу державно-приватних партнерств у сфері освіти, вона відображає важливість збалансованого підходу до цього питання з урахуванням як можливих переваг, так і ризиків, що пов'язані з такими партнерствами.

Ще одним важливим джерелом є праця Александри Дракслер (Draxler, 2012). У своєму дослідженні Дракслер розглядає роль міжнародних державно-приватних партнерств у формуванні глобального ринку освіти та їх вплив на здійснення права на освіту в різних країнах. Дослідження Дракслер надає цінні інсайти в динаміку міжнародних ДПП в освіті, розкриваючи актуальні питання: чи представляють ці партнерства нові можливості для покращення освітніх результатів; чи сприяють вони приватизації громадських благ тощо. Аналізуючи наслідки міжнародних ДПП для освітніх систем у всьому світі, Дракслер подає комплексний огляд їх потенційних переваг та викликів. Принагідно зазначимо, що дослідження Дракслер зробили важливий внесок у поточну дискусію щодо ролі приватних структур у сфері освіти та їх впливу на освітні політики і практику в усьому світі. Критично аналізуючи наслідки міжнародних ДПП, Дракслер доповнює наше розуміння складнощами, пов'язаними з упровадженням державно-приватних партнерств для покращення доступу до освіти та її якості на глобальному рівні.

Цікаве дослідження провів також Марк Гінсбург (Ginsburg, 2012). У своїй роботі він розглядає вплив державно-приватних партнерств на процеси глобалізації та демократизації у сфері освіти. Гінсбург підкреслює важливість збалансованого підходу до цього питання і висловлює певні застереження щодо наслідків таких партнерств. Він аналізує, як ДПП впливають на процеси глобалізації, сприяючи формуванню глобального ринку освіти та змінюючи структуру освітніх систем у світі. А також розглядає, як ці партнерства можуть впливати на процеси демократизації у сфері освіти, зокрема, чи забезпечують вони доступність до освіти для всіх верств суспільства та сприяють їхній рівності. Основна теза роботи Гінсбурга полягає в тому, що для досягнення ефективного розвитку освіти в контексті глобалізації та демократизації необхідно забезпечити баланс між державними та приватними інтересами. Автор закликає до уважного розгляду наслідків діяльності ДПП і визначення таких партнерств в контексті загальних цілей суспільства, зокрема забезпечення всім громадянам доступу до якісної освіти.

Варто також визначити і вплив транснаціональних компаній на державно-приватне партнерство в освіті. Одним з таких прикладів є дослідження Карен Манді та Франсін Менаші (Mundy, & Menashy, 2012), де розглядається вплив Міжнародної фінансової корпорації на розвиток освітніх проєктів у країнах з економікою, що розвивається.

Міжнародна фінансова корпорація (МФК) є частиною Світового банку і зосереджується на привабленні приватних інвестицій для забезпечення розвитку країн. Дослідження Манді та Менаші вказує на те, що МФК відіграє значну роль у стимулюванні державно-приватних партнерств у сфері освіти, особливо у країнах, де економіка розвивається. Вони аналізують, як МФК сприяє фінансуванню та реалізації освітніх проєктів, урахуваючи особливості кожної країни та її потреби в розвитку освіти. Дослідницький аспект цієї роботи полягає в оцінці впливу таких проєктів на якість освіти та їхню спроможність вирішувати соціальні проблеми країни. Такий аналіз є важливим для розуміння ролі транснаціональних компаній у формуванні освітнього простору та забезпечення доступу до якісної освіти в усьому світі.

Важливим аспектом у розумінні впливу державно-приватних партнерств (ДПП) в освіті є аналіз права на освіту та ролі недержавних учасників у його здійсненні. У своїй роботі Сюзен Л. Робертсон, Карен Манді, Антоні Вергер, Франсін Менаші (Robertson, & Mundy, 2012; Verger, & Menashy, 2013) розглядають це питання з точки зору забезпечення рівності, справедливості та розвитку освіти у різних країнах. Їхнє дослідження спрямоване на аналіз того, наскільки ефективно державно-приватні партнерства виконують право на освіту та сприяють забезпеченню рівних можливостей для всіх. Вони визначають роль недержавних учасників у розвитку освіти, зокрема впливу на зменшення нерівності, забезпечення рівних умов навчання та захист прав дітей на освіту. Автори досліджують різноманітні аспекти взаємодії держави, приватного сектору та недержавних учасників у сфері освіти, зокрема сприяння партнерств соціальній справедливості та забезпеченню рівних можливостей для всіх категорій населення. Це дослідження відображає важливість уваги до ролі недержавних учасників у забезпеченні права на освіту та розвитку справедливого й рівноправного освітнього середовища в усьому світі.

Ураховуючи висвітлені матеріали, робимо висновок, що державно-приватні партнерства (ДПП) у сфері освіти мають як потенційні переваги, так і ризики. Дослідницький аспект цих партнерств варто розглядати з різних перспектив, враховуючи їхній вплив на доступність освіти, якість навчання, гендерну рівність та суспільний розвиток. Державно-приватні партнерства можуть сприяти розвитку освіти та забезпеченню рівних можливостей для всіх. Однак їхній вплив також потребує уважного аналізу та регулювання, щоб уникнути приватизації громадських цінностей та забезпечити соціальну справедливість у системі освіти. У світлі глобалізації та демократизації ДПП варто розглядати з балансом між державними та приватними інтересами для забезпечення розвитку освіти та підтримки громадського добробуту.

Список посилань

Robertson, S. L., & Verger, A. (2012). *Governing Education Through Public Private Partnerships*. Centre for Globalisation, Education and Societies, University of Bristol, Bristol BS8 1JA, UK. <http://susanleerobertson.com/publications/>

Draxler, A. (2012). International PPPs in Education: New Potential or Privatizing Public Goods? In S. L. Robertson, K. Mundy, A. Verger, F. Menashy (Eds.), *Public Private Partnerships in Education: New Actors and Modes of Governance in a Globalizing World* (pp. 43-62).

Ginsburg, M. (2012). Public private partnerships, neoliberal globalization and democratization. In Robertson, S., Mundy, K., Verger, A., & Menashy, F. (Eds.), *Public private partnerships in education: New Actors and modes of governance in a globalizing world* (pp. 63-78). Edward Elgar.

Mundy, K., & Menashy, F. (2012). The role of the International Finance Corporation in the promotion of public private partnerships for educational development. In S. Robertson, K. Mundy, A. Verger, F. Menashy (Eds.), *Public Private Partnerships in Education: New Actors and Modes of Governance in a Globalising World*. Edward Elgar.

Robertson, S. L., Mundy, K., Verger, A., & Menashy, F. (Eds.).(2013). *Public Private Partnerships in Education: New Actors and Modes of Governance in a Globalizing World*. Edward Elgar Publishing Ltd.